

Vlaams Energieagentschap

Rapport 2015/1

Deel 3: evaluatie quotumpad, productiedoelstellingen en
marktanalyserapport

LEESWIJZER: In dit document worden op verschillende plaatsen aannames en scenario's gehanteerd (zoals bvb. met betrekking tot de groei van het elektriciteitsverbruik en de impact van de verlengingen op de certificatenmarkt). Het VEA wenst te benadrukken dat het hier inderdaad om scenario's gaat, waar per definitie weer andere scenario's of aannames tegenover gesteld kunnen worden. Het heeft o.i. echter weinig zin alle mogelijke permutaties van al deze scenario's te verwerken.

Op deze manier kan dan gewerkt worden met één "beeld" over de certificatenmarkt en wordt discussie over de meest "wenselijke" combinatie van scenario's en aannames tussen de stakeholders en het VEA (of tussen de stakeholders onderling) tot een minimum beperkt.

Dit alles doet geen afbreuk aan de algemene conclusie van dit rapport: de certificatenoverschotten vormen een bedreiging voor de goede werking van de ondersteuningsmechanismen voor groene stroom en WKK, veroorzaken te vermijden lasten voor netbeheerders en projectontwikkelaars, en moeten op korte termijn worden weggewerkt.

Evaluatie van het quotumpad en de productiedoelstellingen

Op 31 januari 2014 werd de nota aan de leden van de Vlaamse Regering betreffende de vastlegging van de jaarlijkse bruto binnenlandse groenestroomproductie en indicatieve subdoelstellingen per hernieuwbare energiebron, goedgekeurd. Er wordt van deze subdoelstellingen vertrokken om een inschatting te maken van het certificatenaanbod tot 2020, aangepast met de meest recente gegevens.

Voor warmte-krachtkoppeling is er geen wettelijk voorziene doelstelling. Het quotumpad kan dus enkel geëvalueerd worden op basis van prognoses.

Productiedoelstellingen groene stroom

Wettelijke bepalingen

Het Energiedecreet bepaalt dat de Vlaamse Regering voor elk jaar een bruto binnenlandse groenestroomproductie vooropstelt en indicatieve subdoelstellingen per hernieuwbare energiebron vastlegt die erop gericht zijn de vooropgestelde bruto binnenlandse groenestroomproductie te bereiken. Deze globale groenestroomproductiedoelstelling en de subdoelstellingen werden op 31 januari 2014 door de Vlaamse Regering vastgelegd.

Artikel 7.1.10, §4 vermeldt:

"Het Vlaams Energieagentschap legt een evaluatie van de quota- en productiedoelstellingen, vermeld in § 2, voor aan de Vlaamse Regering indien :

1° het aantal beschikbare certificaten minder dan 105 % of meer dan 125 % bedraagt van het aantal voor te leggen certificaten;

2° de verhouding tussen het aantal toegekende voor de certificatenverplichting aanvaardbare certificaten en de totale bruto geproduceerde groene stroom meer dan 5 % afwijkt van de verhouding bij de vorige evaluatie;

3° de werkelijke productie per hernieuwbare energiebron meer dan 10 % afwijkt van de subdoelstellingen per hernieuwbare energiebron, vermeld in § 2. In dat geval wordt tevens geëvalueerd welke de oorzaken zijn van die afwijkingen en worden remediërende maatregelen of bijsturing van de subdoelstellingen voorgesteld.

Jaarlijkse bruto groenestroomproductie en indicatieve subdoelstellingen

Tabel 1 geeft een overzicht van de subdoelstellingen groene stroom, de prognose en de afwijking ten opzicht van de subdoelstelling. De bruto productie van groene stroom in 2014 werd door Vito bepaald in de inventaris hernieuwbare energie.

Tabel 1 : Overzicht van de subdoelstellingen van groene stroom, de productieprognose en de afwijking t.o.v. de subdoelstelling

Bruto groene stroom GWh	2014 (inventaris)	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Zon							
Subdoelstelling	1.890	1.960	2.070	2.220	2.370	2.520	2.670
Prognose	2.122	2.161	2.227	2.327	2.437	2.574	2.726
Productieafwijking	12%	10%	8%	5%	3%	2%	2%
Wind op land							
Subdoelstelling	1.100	1.264	1.428	1.592	1.756	1.920	2.094
Prognose	1.002	1.166	1.330	1.494	1.658	1.822	1.986
Productieafwijking	-9%	-8%	-7%	-6%	-6%	-5%	-5%
Waterkracht							
Subdoelstelling	3	3	3	3	3	3	3
Prognose	4	4	4	4	4	4	4
Productieafwijking	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT	NVT
Biomassa							
Subdoelstelling	2.640	2.580	5.780	5.780	5.780	5.780	5.780
Prognose	1.984	2.570	2.421	5.671	5.671	7.421	7.421
Productieafwijking	-25%	0%	-58%	-2%	-2%	28%	28%
Restafval (groen deel)							
Subdoelstelling	270	270	270	270	270	270	270
Prognose	307	307	307	307	307	307	307
Productieafwijking	14%	14%	14%	14%	14%	14%	14%
Biogas							
Subdoelstelling	570	600	630	660	700	730	760
Prognose	700	760	760	781	891	891	891
Productieafwijking	23%	27%	21%	18%	27%	22%	17%
Totaal groene stroom							
Subdoelstelling	6.473	6.677	10.181	10.525	10.879	11.223	11.577
Prognose	6.120	6.968	7.048	10.584	10.968	13.019	13.334
Productieafwijking	-5%	4%	-31%	1%	1%	16%	15%

NVT: niet van toepassing

Evaluatie van de werkelijke productie en de subdoelstelling 2014

Uit de cijfers van 2014 blijkt dat er 6.120 GWh groene stroom werd geproduceerd. Dit komt overeen met een aandeel van 10,5%.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat enkel voor biomassa de verwachte productie meer dan 10% onder de subdoelstelling zit. Dit wordt verklaard doordat een grootschalige biomassa-installatie in 2014 een half jaar uit dienst is genomen. De installatie is terug opgestart zodat geen bijkomende maatregelen nodig worden geacht om de subdoelstelling voor biomassa in 2015 te halen.

Voor de productie van groene stroom uit zon, biogas en restafval werd de subdoelstelling van 2014 met meer dan 10% overschreden.

Voor groene stroom uit zonne-energie ligt een deel van de verklaring in het hoger aantal uren zonneshijns dat door het KMI werd gemeten. In 2014 werden 1.634 uren zonneshijns genoteerd ten opzichte van het normale aantal van 1.545 uren¹. Op een totaal vermogen van meer dan 2.000 MW heeft dit een significant effect. Het aantal draaiuren van een PV-installatie in een normaal jaar wordt op het niveau van het vermogen van de omvormer (AC-vermogen) ingeschat op 998 uren. Dit ligt lager dan het aantal uren zonneshijns omwille van de zuidelijke oriëntatie van de PV-panelen en de zonne-instraling die overdag varieert.

Voor biogas werd in 2013 volgens de inventaris duurzame energie een totaal vermogen van 9 MWe bijgeplaatst. In 2014 is er een vermogen van 14 MWe bijgekomen. Voor de subdoelstellingen is men uitgegaan van een gemiddelde jaarlijkse groei van 4 MWe, wat overeenkomt met een bijkomende productie van 30 GWh. Voor 2013 en 2014 is dit een onderschatting geweest.

De productie van groene stroom uit restafval is in 2014 gestegen. Er is geen bijkomend vermogen geïnstalleerd. De bestaande capaciteit werd meer benut. Er is met andere woorden meer afval verwerkt met een hogere productie van groene stroom tot gevolg.

Prognose 2015 -2020

Zonne-energie (PV)

In Tabel 2 is de verwachte groei in zonne-energie weergegeven

	MWe
2015	50
2016	100
2017	100
2018	130
2019	150
2020	150

Tabel 2

In het vorige rapport werd het bijkomend vermogen voor 2014 naar beneden bijgesteld van 50 MWe naar 20 MWe. Uiteindelijk werd er in 2014 alsnog een vermogen van 33,5 MWe bijgeplaatst. Uit het aantal meldingen van nieuwe zonnepanelen² blijkt dat voor de eerste 6 maanden van 2015 het aantal installaties <10 KW is verdubbeld t.o.v. 2014. Verder blijkt uit de startverklaringen van de EPB-databank dat er een toename is van PV-installaties bij nieuwbouw omwille van het verplicht aandeel hernieuwbare energie in gebouwen. We houden rekening met een periode van 2 jaar tussen de startverklaring en de effectieve indienstname van de installatie. Voor 2015 en 2016 kunnen we via de startverklaringen een bijkomend vermogen van respectievelijk 3,5 MWe en 10,4 MWe afleiden. Op basis van de startverklaringen wordt er vanaf 2017 voor nieuwbouw alleen al een bijkomend vermogen van 50 MWe verwacht.

De vooropgestelde groei voor PV wordt nauw opgevolgd. We kunnen uit de beschikbare gegevens een voorzichtige heropleving van de markt afleiden. Om de vooropgestelde groei haalbaar te maken, zijn een aantal flankerende maatregelen aangewezen:

¹ bron: <http://www.meteo.be/meteo/view/nl/18606670-2014.html>

² publicatie van 4/05/2015: <http://www.vreg.be/nl/aantal-zonnepanelen-en-hun-vermogen>

- 1) Vooral bij grootschalige aankoop kan de prijs aanzienlijk verlaagd worden. We willen daarom een kwaliteitscharter voor groepsaankopen opstellen om deze initiatieven te stimuleren.
- 2) Daarnaast wordt een gedetailleerde zonnekaart opgesteld op basis van luchtbeelden, waarbij elke gebouweigenaar kan nagaan in welke mate zijn dakoppervlakte geschikt is voor de plaatsing van zonnepanelen.

Windenergie

Voor windenergie wordt er jaarlijks een bijkomend vermogen van 80 MWe verondersteld. Dit ligt in lijn met het gemiddelde bijkomend vermogen van de afgelopen 4 jaar (2011: 81 MWe; 2012: 77 MWe, 2013: 39 MWe en 2014: 125 MWe).

De ontwikkeling van windenergie zit op schema. Ook de productie van elektriciteit uit windenergie is inmiddels jaarlijks rendabeler geworden, waardoor de nood aan steun via certificaten daalde.

In het voorjaar van 2015 is het initiatief inzake de “Fast Lane” voor windenergie opgestart. Daarbij zal op korte termijn nagegaan worden welke potentiële realistisch zijn en welke zones aangewezen zijn voor verdere inplanting. Tevens zullen juridische en andere resterende knelpunten in kaart worden gebracht en zal onderzocht worden welke rol tendering kan spelen. De huidige subdoelstelling stelt een elektriciteitsproductie van 2.094 GWh voorop, in het kader van de uitvoering van de nota “Fast Lane” zal onderzocht worden of scenario’s tot 3.000 en 4.000 GWh haalbaar zijn.

Biomassa

De toename voor de komende jaren is bijna volledig afhankelijk van twee grote projecten. In de prognose is rekening gehouden met de realisatie van de conversie van de steenkoolcentrale te Langerlo, waarvoor een definitieve bandingfactor is toegekend en het project van BEE Power Gent, waarvoor een voorlopige bandingfactor geldt. De effecten op de certificatenmarkt wordt verder in dit rapport beschreven. Bij realisatie van de twee projecten wordt de subdoelstelling van groene stroom uit biomassa in 2020 overschreden.

Biogas

Voor biogas is er in 2014 een vermogen van 14 MWe bijgekomen. Aangezien deze installaties in 2014 nog geen volledig jaar operationeel waren, is er in 2015 nog een bijkomende productie voorzien die hiermee rekening houdt.

Bij de subdoelstellingen van groene stroom werd rekening gehouden met een jaarlijks bijkomend vermogen van 4 MWe. In de prognose gaan we enkel uit van geplande projecten. In 2017 is er een bijkomend project van 3 MWe in rekening gebracht waarvoor reeds een milieuvergunning is toegekend. In 2018 zijn twee bijkomende projecten meegenomen met een totaal vermogen van 15 MWe. Voor één project werd in 2015 een milieuvergunningsaanvraag ingediend.

Een aanpassing van de subdoelstellingen is op dit ogenblik niet opportuun omdat er nog geen definitieve bandingfactor is toegekend voor beide grootschalige biomassaprojecten. Verder is er nog geen Vlaamse hernieuwbare doelstelling tegen 2020 binnen België afgesproken, waar de subdoelstellingen moeten worden op afgestemd. Deze beslissing zou binnenkort kunnen vallen.

Quotumpad groene stroom

“Figuur 1: Overzicht van voorbije en verwachte evoluties de beschikbaarheid van groenestroomcertificaten in functie van het jaar van inlevering” geeft een overzicht van de voorbije en verwachte evoluties inzake de beschikbaarheid van groenestroomcertificaten. Deze cijfers hebben betrekking op het jaar van inlevering. Bij deze cijfers werd ervan uitgegaan dat de nieuwe prognoses voor zon, wind op land, restafval en biogas behaald worden, zoals toegelicht in het vorige hoofdstuk. Er wordt dan rekening gehouden met de meest actuele gegevens en het opgesteld vermogen van 2014. Voor zon en wind op land wordt dezelfde groei verondersteld zoals aangenomen in het vorige VEA-rapport (VEA-rapport 2014/2, deel 3). Voor biogas brengen we nu enkel de gekende projecten in rekening. In Figuur 1 wordt nog geen rekening gehouden met grootschalige projecten en wordt de subdoelstelling voor biomassa nog niet gehaald.

Voor de inleveringsronde van 2015 verwijzen we naar het ‘certificatenrapport 2014’ van de VREG³.

In dit rapport maken we een prognose tot de inleveringsronde 2021. Hier neemt het quotum toe van 18% in 2016 tot 20,5% in 2021 (huidige bepalingen Energiedecreet). We gaan uit van een aantal veronderstellingen:

1. Op basis van gegevens uit het rapport ‘EU energy, transport and GHG emissions, trends to 2050, reference scenario 2013’, waarin specifieke gegevens voor België opgenomen zijn, wordt een stabilisatie van het elektriciteitsverbruik verondersteld.
2. Zoals toegelicht in het vorige VEA-rapport (2014/2) gaan we in de analyse er van uit dat bestaande installaties na 10 jaar een half certificaat krijgen per geproduceerde MWh. PV-installaties vormen hier een uitzondering omdat installaties die voor 2013 in dienst zijn genomen gedurende 20 jaar minimumsteun krijgen.

Dit blijft een aanname die voor discussie vatbaar is. De werkelijkheid situeert zich tussen 0 en 1. Op basis van de beschikbare informatie kunnen andere aannames evenwel niet onderbouwd worden. Door te rekenen met een 0.5 GSC / MWh wordt de “fouten”marge tot een minimum herleid.

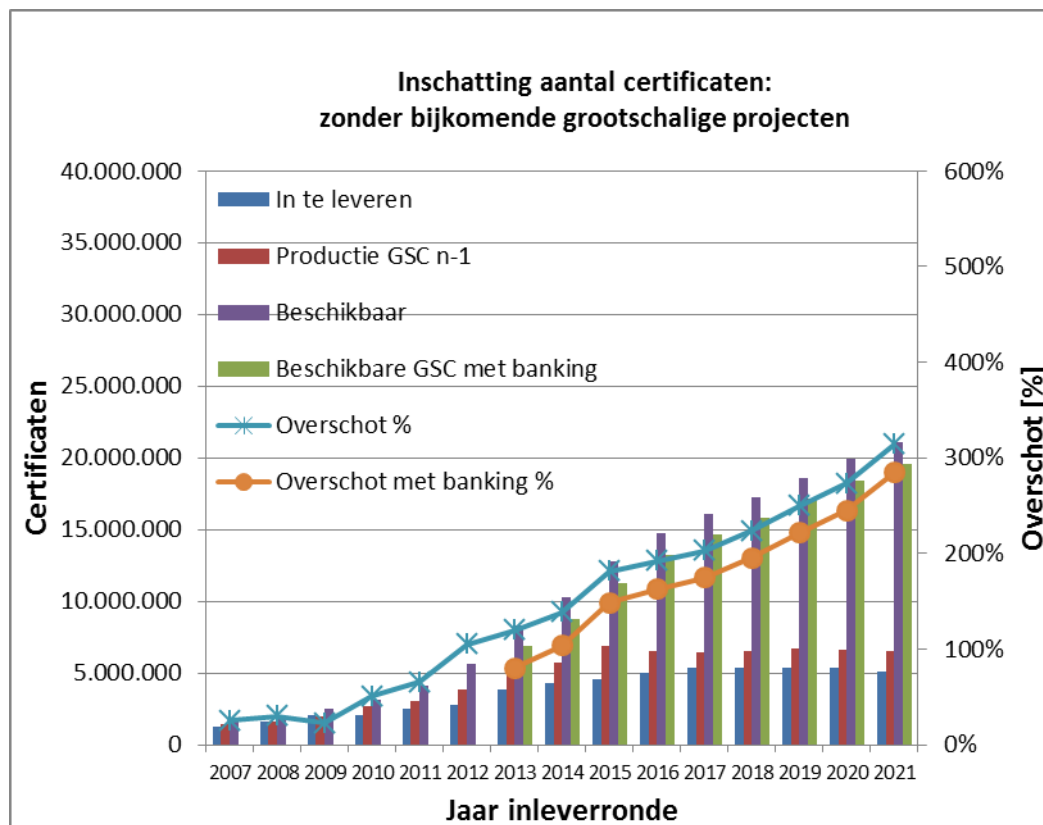
3. We merken op dat de bijkomende certificaten voor 2012 en 2013 via ‘retrobanding’ (cfr. artikel 7.1.1 §1 lid 7 van het Energiedecreet), ingeschat op respectievelijk 305.500 en 453.000, in 2014 worden toegekend. De databank van de certificaten moest hiervoor worden aangepast, waardoor toekenning in 2012 en 2013 nog niet mogelijk was. Dit verklaart de kleine piek van het overschot in 2015. Voor de berekening van B_{tot} mogen deze certificaten slechts voor 75% meetellen in het kalenderjaar waarin de netbeheerder ze verkoopt (cfr. artikel 7.1.1 §1 lid 9). We veronderstellen in de prognose dat deze certificaten vanaf 2015 geleidelijk op de markt komen omwille van het overschot aan certificaten (zie verder).

Het aantal in te leveren certificaten stabiliseert in dit standaardscenario vanaf inleveringsronde 2017 (productie 2016), en begint vervolgens te dalen ondanks het stijgende quotum. Dit wordt verklaard door de dalende B_{tot} die een effect heeft op het aantal in te leveren certificaten. Het is echter duidelijk dat zonder bijkomende maatregelen een steeds groter overschot aan certificaten verwacht kan worden. De groene balken geven daarbij aan wat het effect is van het weghalen van 1.500.000 certificaten van de markt (‘banking’ door de netbeheerders). Hoewel het in het absolute aantal

³ <http://www.vreg.be/nl/pers/certificatenmarktrapport-2014>

beschikbare certificaten natuurlijk enig effect oplevert, brengt de inspanning relatief gezien weinig zoden aan de dijk, en zorgt ze niet voor een omkering in de stijgende trend.

Figuur 1 : Overzicht van voorbije en verwachte evoluties van de beschikbaarheid van groenestroomcertificaten in functie van het jaar van inlevering

Marktanalyserapport

Artikel 6.2/1.7, §3 van het Energiebesluit legt aan het Vlaams Energieagentschap de verplichting op om aan de projectspecifieke berekeningen tweemaal per jaar een marktanalyserapport te koppelen, dat minstens de volgende informatie bevat :

1° de geraamde specifieke onrendabele toppen voor de projectspecifieke installaties waarvoor sinds het vorige rapport een principebeslissing, vermeld in § 1, vierde lid, werd genomen;

2° de impact van het toekennen van certificaten aan de projectspecifieke installaties, waarvoor sinds het vorige rapport een principebeslissing, vermeld in § 1, vierde lid, werd genomen, op de certificatenmarkt en op de verwachte marktprijs voor een groenestroomcertificaat of warmtekrachtcertificaat;

3° de impact op de meest recente prognose voor de groenestroomproductie, de primaire energiebesparing en de quotadoelstellingen die hierop zijn gebaseerd. In de tweede helft van 2013 werd de aanvraag voor een voorlopige bandingfactor ingediend voor de centrale van BEE Power Gent, waarop deze door het VEA werd berekend en door de minister werd gevalideerd. Ook voor de conversie van de centrale te Langerlo werd de aanvraag voor een voorlopige bandingfactor ingediend en afgehandeld in de tweede helft van 2013. Intussen werd voor dit project een aanvraag voor de berekening van de definitieve bandingfactor ingediend en afgehandeld in juli 2015. Deze aanvragen resulteerden finaal in drie ministeriële besluiten⁴.

Op 3 juni 2014 werd het “besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de instanties bevoegd voor de behandeling van de dossiers inzake de toekenning van groenestroomcertificaten, warmte-krachtcertificaten en garanties van oorsprong” in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Artikel 38 van dit besluit luidt als volgt: “In artikel 6.2/1.7, §1, eerste lid van hetzelfde besluit, ingevoegd bij besluit van 21 december 2012, wordt punt 3° opgeheven.” Het is dus niet langer mogelijk om een projectspecifieke bandingfactor te bepalen voor groenestroominstallaties, voor zover ze niet tot 1° en 2° of tot de vastgelegde representatieve projectcategorieën, vermeld in artikel 6.2/1.2, behoren en een minimaal vermogen hebben van meer dan 20 MWe”. Er werd wel in een overgangsbepaling voorzien (artikel 55 van het wijzigingsbesluit), waardoor projecten die reeds over een voorlopige bandingfactor beschikten (op moment van publicatie in het Staatsblad), alsnog een definitieve bandingfactor kunnen verkrijgen.

⁴ Ministerieel besluit van 30 september 2013 houdende vastlegging van een voorlopige bandingfactor voor de biomassa-installatie "BEE Power Gent", ministerieel besluit van 25 oktober 2013 houdende vastlegging van een voorlopige bandingfactor voor de biomassa-installatie "E.ON Langerlo" en ministerieel besluit van 14 juli 2015 houdende vaststelling van een definitieve bandingfactor voor het “conversieproject Langerlo”

Geraamde onrendabele toppen

De projectspecifieke onrendabele top waarvoor een principebeslissing werd genomen bedraagt **0,939** voor een biomassacentrale in de haven van Gent met als brandstof onder meer houtpellets, geselecteerd biomassa-afval en korteomloophout en met een totaal vermogen uit hernieuwbare energiebronnen van 215 MW (afschrijvingstermijn in de OT-berekening van 15 jaar). De projectspecifieke onrendabele top waarvoor een definitieve beslissing werd genomen bedraagt **1,00** voor een conversie van een steenkoolcentrale naar een biomassacentrale in Genk met als brandstof houtpellets en een totaal vermogen uit hernieuwbare energiebronnen van 519 MW (afschrijvingstermijn in de OT-berekening van 10 jaar).

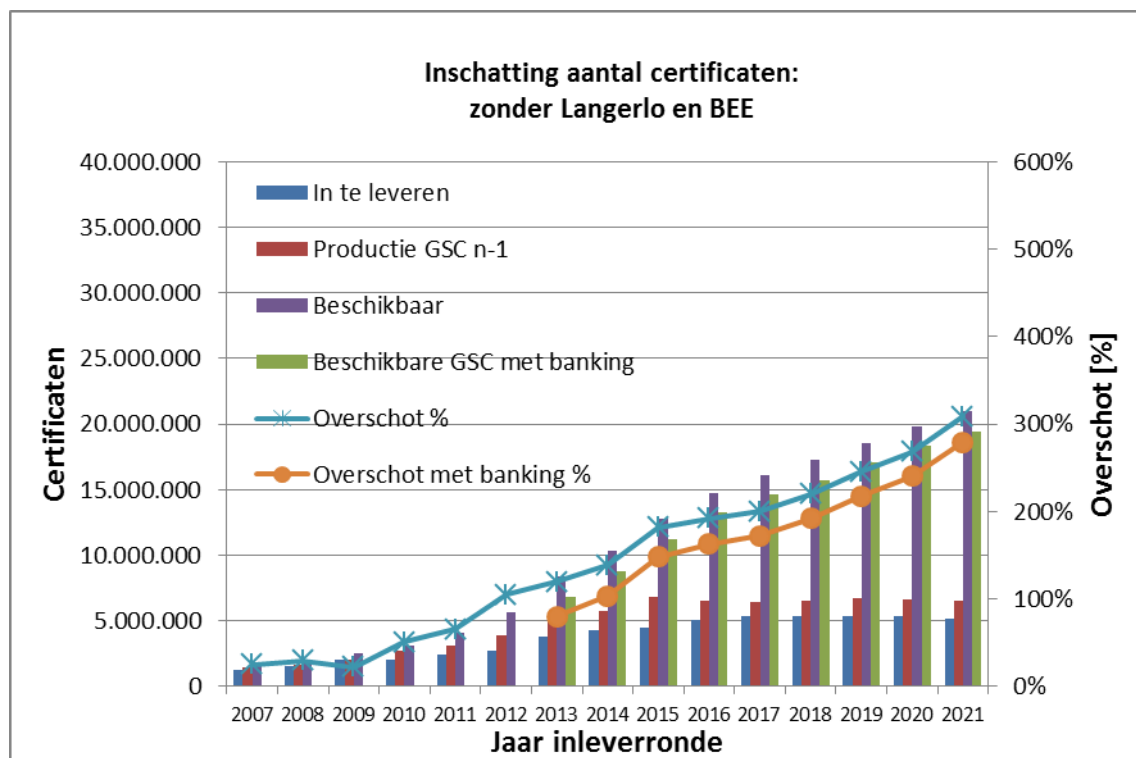
Impact op de certificatenmarkt en de marktprijs voor certificaten en de impact op de meest recente prognose voor de groenestroomproductie en de quotadoelstellingen

Hieronder wordt schematisch de impact van de voorgestelde installaties op de certificatenmarkt en de quotadoelstellingen weergegeven. We hanteren hierbij vier scenario's, van een scenario waarbij geen van beide installaties daadwerkelijk certificaatgerechtigde productie zal/kan realiseren (BAU-scenario zoals hierboven weergegeven in Figuur 1), tot een mogelijke cumulatieve impact bij bouw en steungerechtigde exploitatie van beide grootschalige biomassaprojecten.

1. Scenario zonder BEE Power Gent en zonder conversieproject Langerlo

In dit scenario (Figuur 2) worden geen bijkomende certificaten op de markt gebracht. De totale bruto productie van groene stroom bedraagt +/- 8.350 GWh tegen 2020 of een aandeel van 14%. De totale subdoelstelling en de subdoelstelling voor biomassa tegen 2020 worden niet gehaald.

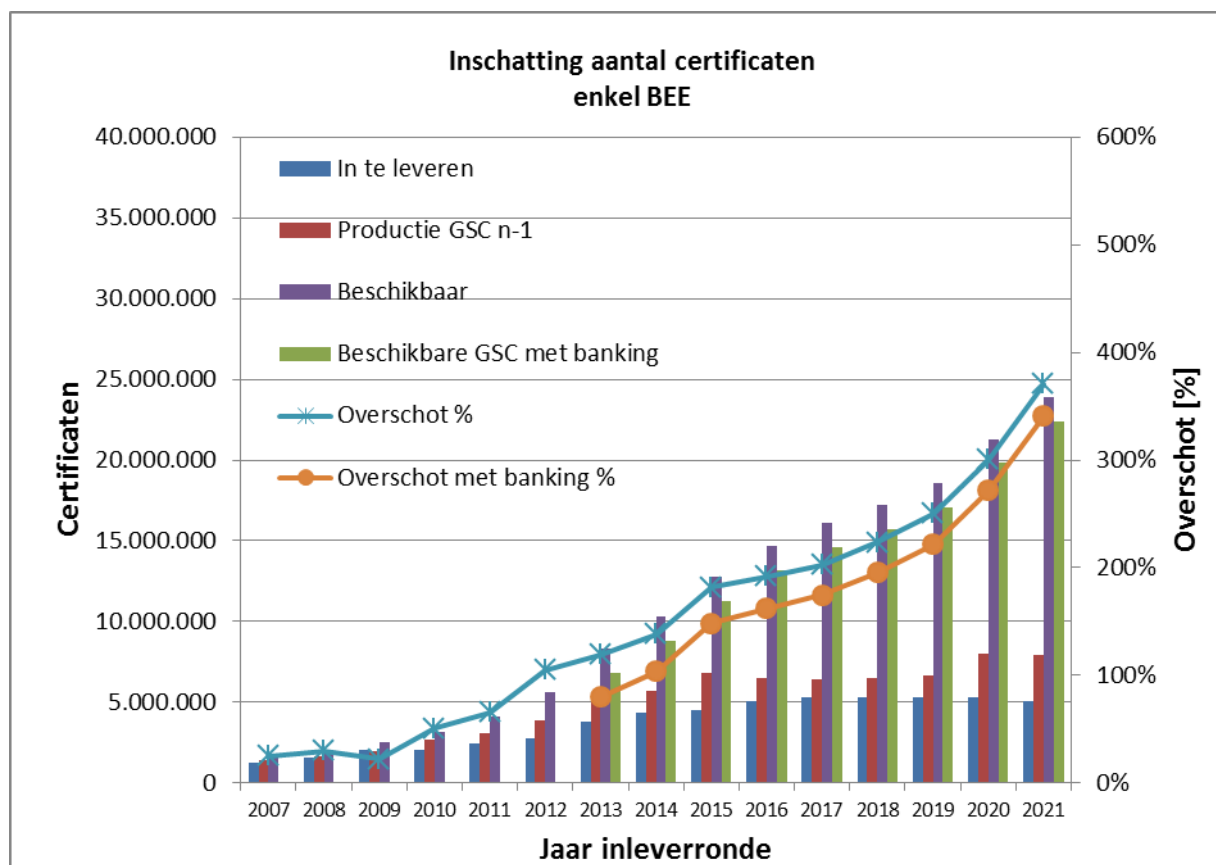
Figuur 2 : Overzicht van voorbije en verwachte evoluties van de beschikbaarheid van groenestroomcertificaten in functie van het jaar van inlever zonder BEE Power Gent en zonder conversieproject Langerlo

2. Scenario met enkel BEE Power Gent (startdatum GSC vanaf 1/1/2019)

In dit scenario (Figuur 3) wordt enkel de nieuwe installatie BEE Power Gent in productie genomen, waarbij er bij vollast jaarlijks (gedurende een periode van 15 jaar) ongeveer 1.450.000 GSC⁵ worden uitgekeerd. Op basis van de informatie van de initiatiefnemer wordt de opstart van het project verschoven van 2017 naar 2019. De totale bruto-productie van groene stroom bedraagt +/- 10.100 GWh tegen 2020 of een aandeel van bijna 17%. De totale subdoelstelling en de subdoelstelling voor biomassa tegen 2020 worden hiermee nog niet volledig ingevuld.

Figuur 3 : Overzicht van voorbije en verwachte evoluties van de beschikbaarheid van groenestroomcertificaten in functie van het jaar van inlever zonder BEE Power Gent en zonder conversieproject Langerlo

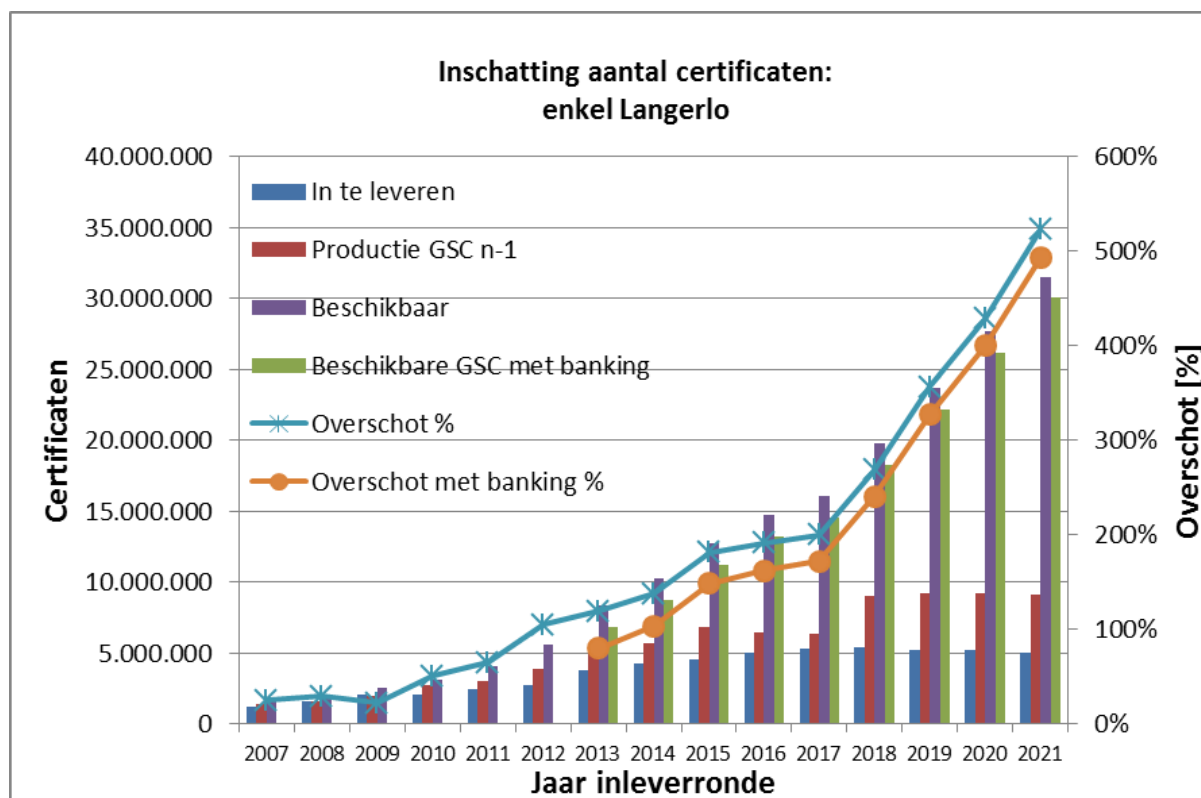

⁵ Berekend via de formule (% aanvaardbare GSC)[%] * bruto vermogen[MW] * aantal draaiuren [h] * Bf = aantal GSC/jaar en afgerond tot op de dichtstbijzijnde 50.000 certificaten

3. Scenario met enkel conversieproject Langerlo (startdatum GSC vanaf 1/1/2017)

In dit scenario (Figuur 4) wordt enkel de geconverteerde steenkoolcentrale te Langerlo in productie genomen, waarbij er bij vollast jaarlijks (gedurende een periode van 10 jaar) ongeveer 2.600.000 GSC worden uitgekeerd. Op basis van de informatie van de initiatiefnemer wordt de opstart van het project verschoven van 2016 naar 2017. De totale bruto-productie van groene stroom bedraagt +/- 11.600 GWh tegen 2020, of een aandeel van 19%. De totale subdoelstelling en de subdoelstelling voor biomassa tegen 2020 worden hiermee gehaald.

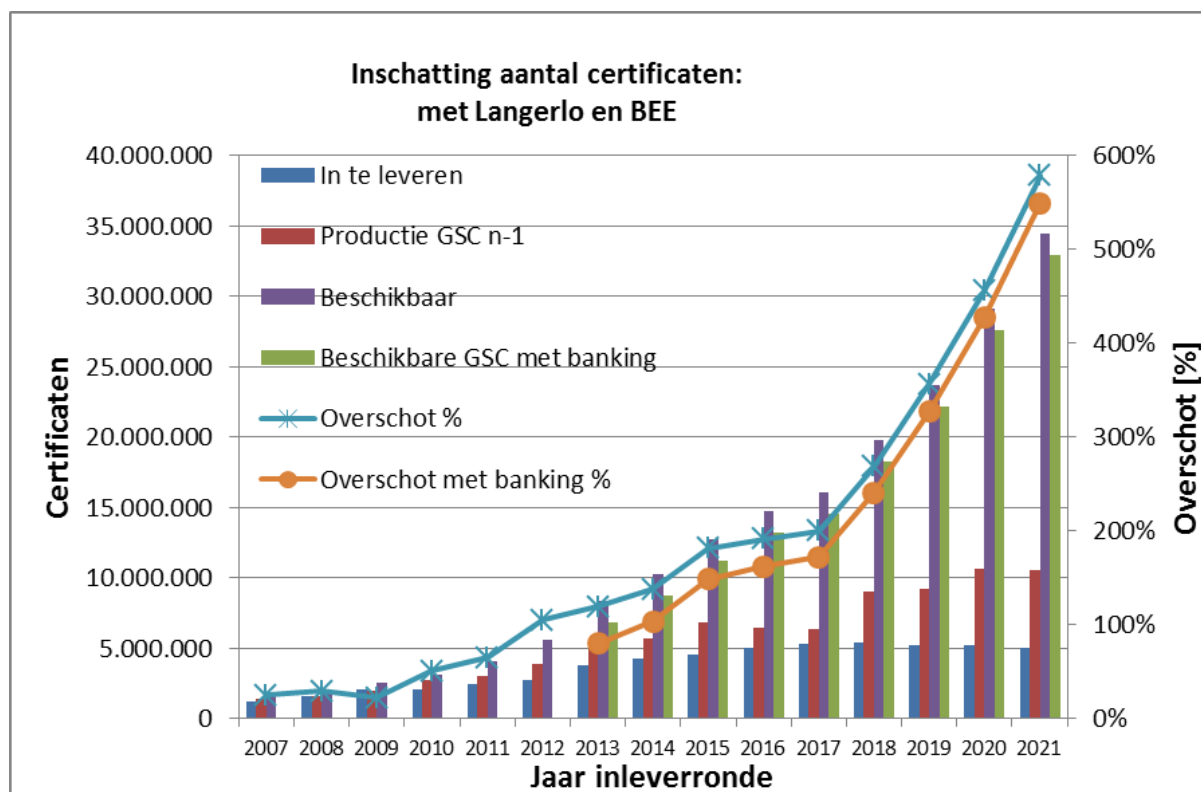
Figuur 4 : Overzicht van voorbije en verwachte evoluties van de beschikbaarheid van groenestroomcertificaten in functie van het jaar van inlever met enkel conversieproject Langerlo

4. Scenario met conversieproject Langerlo én BEE Power Gent

In dit scenario (Figuur 5) worden zowel de nieuwe installatie BEE Power Gent en de geconverteerde installatie te Langerlo in productie genomen, waarbij er bij vollast jaarlijks ongeveer 4.050.000 GSC worden uitgekeerd, en blijven de overige omstandigheden ongewijzigd. De totale bruto productie van groene stroom bedraagt +/- 13.350 GWh tegen 2020 of een aandeel van 22%. De totale subdoelstelling en de subdoelstelling voor biomassa tegen 2020 worden in dit scenario overschreden.

Figuur 5 : Overzicht van voorbije en verwachte evoluties van de beschikbaarheid van groenestroomcertificaten in functie van het jaar van inlever met nieuwe installatie BEE Power Gent en het conversieproject Langerlo

Impact op de prijs van GSC

Wegens het reeds bestaande overschot op de certificatenmarkt, wordt in geen enkele van de bestudeerde scenario's een bijkomende impact op de marktprijs van de groenestroomcertificaten vanuit het perspectief van het grootste deel van de groenestroomproducenten verwacht, rekening houdende met het feit dat deze momenteel reeds voor een overgroot deel aan minimumprijs aan de netbeheerders verkocht worden. Zonder bijkomende maatregelen om het certificatenoverschot terug te dringen, valt te verwachten dat deze trend zich verder zal doorzetten. De waarde die de meeste producenten ontvangen, blijft bij ongewijzigde omstandigheden in de eerste plaats dus gerelateerd aan de voor hun certificaten geldende minimumwaarde, zoals bepaald in artikel 7.1.6, §1 van het Energiedecreet.

Quotumpad warmte-krachtkoppeling

Figuur 6 geeft een overzicht van de voorbije evoluties inzake de beschikbaarheid van warmtekrachtcertificaten (WKC) in functie van het jaar van inlevering (n) en hoe deze beschikbaarheid evolueert wanneer er geen nieuwe installaties meer gebouwd worden, maar alle bestaande WKK-installaties wel worden vervangen door een even grote nieuwe installatie (*status quo*). Deze cijfers hebben betrekking op het jaar van inlevering (n), met uitzondering van het productiejaar van de WKC, die betrekking hebben op het voorgaande jaar (n-1).

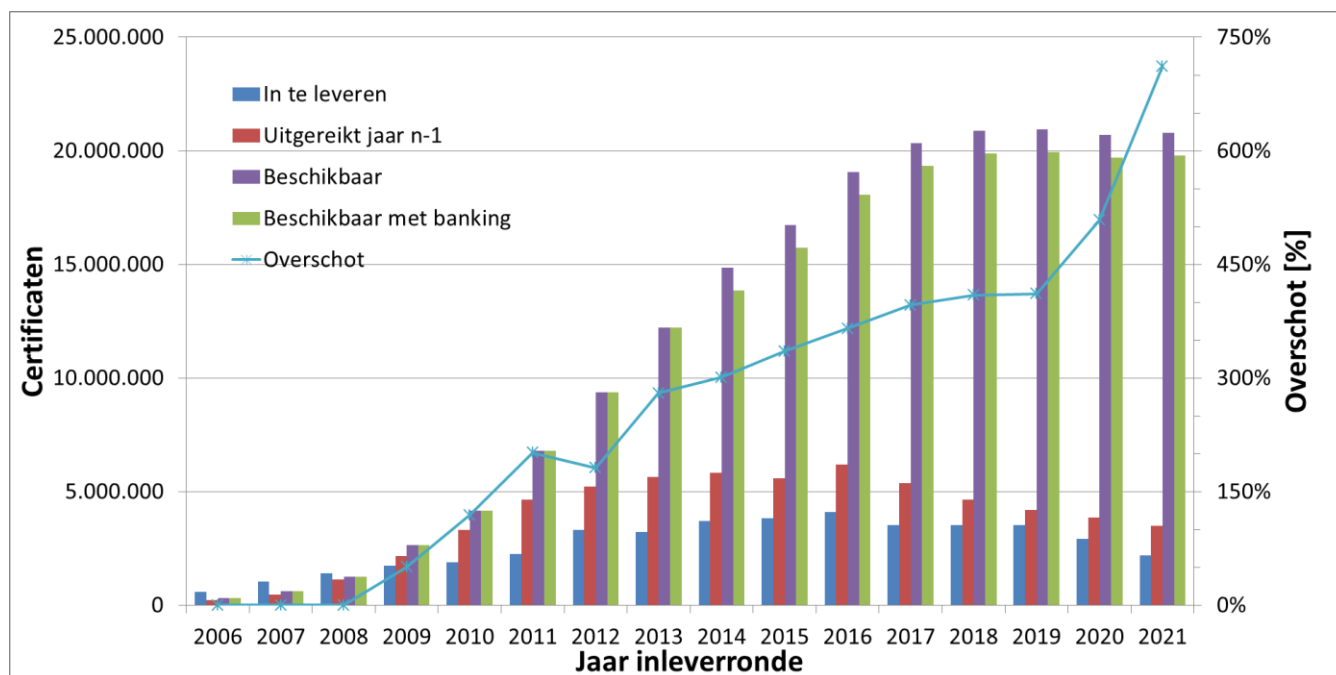
Figuur 6 wijkt af van de figuur in het VEA ontwerprapport 2015/1, deel 3 omwille van volgende redenen :

- In het VEA-ontwerprapport 2015/1, deel 3 werd een grafiek getoond volgens het zgn. nulscenario. Dit is een scenario waarbij de bestaande WKK-installaties niet meer worden vervangen.
- In deze grafiek is op de X-as het jaar van de inlevering vermeld (en niet langer het productiejaar). De grafieken zijn op dezelfde manier opgebouwd als deze voor groene stroom.
- De inschatting voor het aantal uit te reiken warmtekrachtcertificaten voor de bestaande installaties werd bovendien aangepast op basis van recentere gegevens.

Het bestaande overaanbod aan warmtekrachtcertificaten van ca. 335 % is reeds substantieel en indien enkel de bestaande en vervangen installaties nog warmtekrachtcertificaten ontvangen zal dit nog verder stijgen tot ca. 712% tegen inle verronde 2021, bij de quotumverplichting zoals op heden bepaald in het Energiedecreet.

De min of meer stagnerende trend van het overaanbod in de periode 2017-2019 aan warmtekrachtcertificaten is te verklaren door de inwerking van de degressiefactor voor installaties met een startdatum voor 2013. De terug stijgende trend is te verklaren door de lagere quota voor de inle verrondes in 2020 en 2021, zoals vastgelegd in het Energiedecreet.

Figuur 6 : Overzicht van de evolutie van de beschikbaarheid van WKC bij een scenario van ingrijpende wijziging bij bestaande installaties (*status quo*).

Beleidsopties ter vermindering van de certificatenoverschotten

De Beleidsnota Energie 2014-2019 vermeldt: “De verschillende opties om het certificatenoverschot weg te werken zullen worden bestudeerd. Vervolgens zal op basis van deze analyse worden beslist op welke kostenefficiënte en duurzame wijze dit overschot kan worden weggewerkt.”

Op 31 augustus jl. (ná publicatie van deel 3 van het ontwerprapport) werd een ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen inzake energie in het Vlaams Parlement ingediend⁶. Dit ontwerp bevat bepalingen die een impact kunnen hebben op de certificatenoverschotten. Hieronder berekent het VEA de impact van de voorgestelde maatregelen. Er moet wel bij opgemerkt worden dat deze nog niet definitief zijn beslist.

Beleidsopties groene stroom

Voor groene stroom worden de voorgestelde maatregelen als volgt samengevat:

- Het quotum wordt verhoogd van 0,19 naar 0,23 in 2017, van 0,195 naar 0,205 in 2018 en van 0,20 naar 0,205 in 2019⁷. Het totaal aantal extra certificaten dat door deze quotaverhogingen moet worden ingeleverd, wordt ingeschat op 1,7 miljoen.
- Vanaf de inleveringsronde van 2017 wordt B_{tot} afgeschaft. B_{tot} is de verhouding van het aantal uitgereikte groenestroomcertificaten en de bruto productie van groene stroom. Deze factor wordt gebruikt in de berekening van het aantal in te leveren certificaten en is kleiner dan 1. Dit betekent dat B_{tot} ervoor zorgt dat er minder certificaten moeten worden ingediend. Door B_{tot} af te schaffen, moeten er tot en met de inleveringsronde van 2021 in totaal 3,8 miljoen certificaten meer worden ingeleverd.
- Volgens het energiedecreet konden netbeheerders groenestroomcertificaten voor installaties die elektriciteit opwekken uit zonne-energie met een startdatum vanaf 1 januari 2012 tot 31 december 2012 en die tegen de minimumsteun zoals bepaald in artikel 7.1.6 ingediend werden, omruilen bij de VREG. De VREG kent dan aan de netbeheerder het aantal certificaten toe dat gelijk is aan het aantal ingeleverde certificaten, vermenigvuldigd met de minimumsteun gedeeld door de bandingdeler. Hierdoor kon men bijvoorbeeld certificaten met een minimumsteun van 230 euro inwisselen tegen 230/93 certificaten. Deze “retrobanding” vergroot het aantal certificaten met ongeveer 453.000 euro per jaar. Vanaf 1 januari 2016 wordt deze retrobanding afgeschaft, zodat er 2,3 miljoen minder certificaten tegen 2020 worden toegekend.
- Voor grootverbruikers wordt het vrijstellingspercentage voor het certificaatplichtige elektriciteitsverbruik opgetrokken zoals aangegeven in Tabel 3 : van 40% naar 47% voor de afnameschijf tussen 1 en 20 GWh en van 75% naar 80% voor de afnameschijf tussen 20 en 100 GWh. De vrijstelling wordt eveneens uitgebreid voor de vrachtbehandeling in de havens. Deze maatregelen zorgen ervoor dat het certificaatplichtig elektriciteitsverbruik vermindert met ongeveer 730 GWh. Anderzijds wordt de regel afgeschaft dat het geheel van afnamepunten van afnemers voor het openbaar vervoer als één afnamepunt moet worden beschouwd. Hierdoor

⁶ Het volledige wetgevingsdossier is te consulteren op de website van het Vlaams Parlement via <https://www.vlaamsparlement.be/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1001343>

⁷ Rekening houdende met de regeringsamendementen die werden ingediend.

komt deze categorie van gebruikers minder snel in de hogere verbruiksschijven waar hogere vrijstellingspercentages gelden. Het bijkomende certificaatplichtige elektriciteitsverbruik wordt ongeveer op 530 GWh ingeschat. Door de aanpassing van de vrijstellingsregeling voor grootverbruikers moeten er cumulatief 0,2 miljoen certificaten minder tegen 2021 worden ingeleverd. Het effect hiervan wordt weergegeven in onderstaande tabel (Tabel 3).

Tabel 3 :Huidige en aangepaste vrijstelling van groenestroom- en warmte-kranchcertificaten in functie van het jaarlijks elektriciteitsverbruik.

		GSC-vrijstelling		WKC-vrijstelling	
		Huidig	Aangepast	Huidig	Aangepast
1	Verbruikers zonder vrijstellingen + schijf zonder vrijstellingen ≤ 1 GWh)	0%	0%	0%	0%
2A	Schijf : > 1 GWh en ≤ 5 GWh	40%	47%	10%	47%
2B	Schijf : > 5 GWh en ≤ 20 GWh	40%	47%	15%	47%
3	Schijf : > 20 GWh en ≤ 100 GWh	75%	80%	25%	50%
4	Schijf : > 100 GWh en ≤ 500 GWh	80%	80%	50%	80%
5	Schijf : > 500 GWh	98%	98%	80%	85%

- Vanaf 2016 wordt er een heffing ingevoerd per afnamepunt. Met de opbrengsten worden onder meer groenestroomcertificaten via een openbare aanbesteding opgekocht en van de markt gehaald. Met het voorziene budget wordt verwacht dat er vanaf 2017 per jaar 3,86 miljoen certificaten uit omloop worden gehaald. Cumulatief komt dit neer op 19,3 miljoen certificaten tegen 2021.

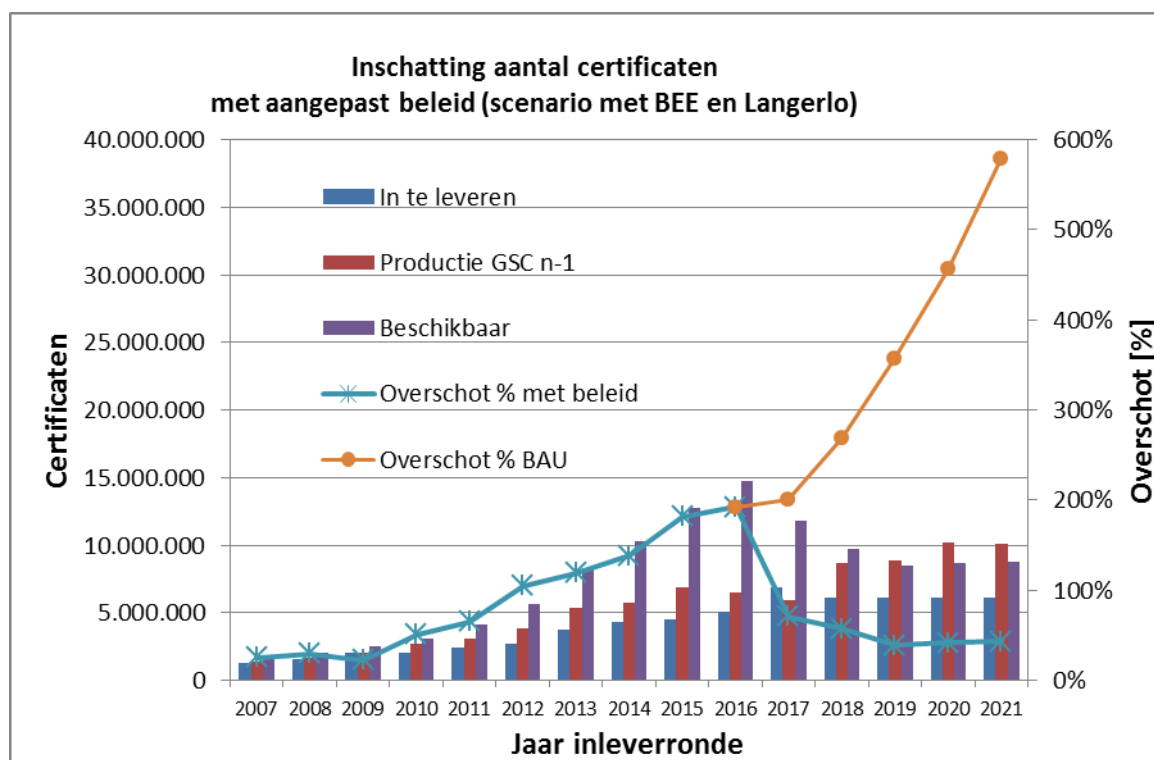
Het effect van alle maatregelen is terug te vinden in Tabel 4.

Tabel 4: Effect voorgestelde maatregelen groene stroom op overschot

	Aantal certificaten
Cumulatief overschot tegen 2021 zonder maatregelen	29,5 miljoen
Verhoging quota	-1,7 miljoen
Afschaffing Btot	-3,8 miljoen
Afschaffing "retrobanding PV"	-2,3 miljoen
Aanpassing vrijstellingsregeling	+0,2 miljoen
GSC uit omloop via heffing	-19,3 miljoen
Cumulatief overschot tegen 2021 met maatregelen	2,6 miljoen

Figuur 7 geeft een inschatting van het verloop van het certificatenoverschot. Vanaf 2017 zien we een daling van het overschot omwille van de voorgestelde maatregelen. Verder wordt ook het overschot weergegevens wanneer geen certificaten van de markt worden gehaald via een heffing.

Figuur 7: Vergelijking van de evolutie van het aantal groenestroomcertificaten met aangepast beleid (scenario met BPG en conversieproject Langerlo)

We kunnen besluiten dat met de voorgestelde maatregelen het certificatenoverschot onder controle is.

Beleidsopties warmte-krachtkoppeling

Voor warmte-krachtkoppeling worden de voorgestelde maatregelen als volgt samengevat:

- Voor grootverbruikers wordt voorgesteld om, net zoals voor groene stroom, het vrijstellingspercentage voor het certificaatplichtige elektriciteitsverbruik op te trekken zoals aangegeven in Tabel 3, hierboven. De vrijstelling wordt eveneens uitgebreid voor de vrachtbehandeling in de havens. Anderzijds wordt de regel afgeschaft dat het geheel van afnamepunten van afnemers voor het openbaar vervoer als één afnamepunt moet worden beschouwd. Hierdoor komt deze categorie van gebruikers minder snel in de hogere verbruiksschijven waar hogere vrijstellingspercentages gelden. De voorgestelde maatregelen zorgen ervoor dat het certificaatplichtig elektriciteitsverbruik vermindert met ongeveer 5.000 GWh per jaar en dat er cumulatief ongeveer 2,5 miljoen certificaten⁸ minder tegen 2021 worden ingeleverd.
- Analoog als voor groene stroom wordt vanaf productiejaar 2016 een heffing ingevoerd per afnamepunt. Met het voorziene budget wordt verwacht dat er vanaf 2017 per jaar 4,16 miljoen

⁸ Bij deze berekening werd rekening gehouden met de verlaging van het quotum van 11,2% (inleveringsrondes 2016 tot en met 2019) naar 9,3% (inleveringsronde 2020) en 7% (inleveringsronde 2021), zoals reeds vastgelegd in het Energiedecreet.

certificaten uit omloop worden gehaald. Cumulatief komt dit neer op 20,8 miljoen certificaten tegen 2021.

Het effect van alle maatregelen is terug te vinden in Tabel 5. Voor warmte-krachtcertificaten is het overschot met de voorgestelde maatregelen weggewerkt.

Tabel 5: Effect maatregelen warmte-krachtkoppeling op overschot

	Aantal certificaten
Cumulatief overschot tegen 2021 zonder maatregelen	18,2 miljoen
Aanpassing vrijstellingsregeling	+2,5 miljoen
WKC uit omloop via heffing	-20,8 miljoen
Cumulatief tekort tegen 2021 met maatregelen	-0,1 miljoen

Figuur 8 geeft een inschatting van het verloop van het certificatenoverschot met aangepast beleid vanaf inlevering 2016 (blauwe lijn) en constant beleid (oranje lijn – BAU-scenario). Bij het verloop van het certificatenoverschot met aangepast beleid zien we een daling van het overschot vanaf 2017, doordat certificaten uit de markt worden gehaald via de invoering van een heffing. Het overschotpercentage wordt bepaald ten opzichte van het aantal in te leveren certificaten. In 2021 worden er 2,1 miljoen certificaten verwacht (na het uit de markt halen) en moeten er 2,2 miljoen worden ingeleverd. Na de inleveringsronde is er dus een licht tekort van 0,1 miljoen certificaten. Door de voorgestelde maatregelen is tegen 2021 het overschot aan warmtekrachtcertificaten weggewerkt.

Figuur 8: Inschatting aantal warmte-krachtcertificaten met aangepast beleid

